

tekenen, handvaardigheid, textiele vormgeving

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Inzenden scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-v.b.o.

Voorts heeft het College voor Examens (CvE) op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet CvE de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van de artikelen 36, 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de gecommiteerde toekomen.
- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Examens.

De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.

- 4 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examinerator en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examinerator. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke gecommiteerde aanwijzen. De beoordeling van de derde gecommiteerde komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Examens van toepassing:

- 1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinerator en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
 - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
 - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
 - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
 - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;
 - 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;

- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal punten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
 - 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
 - 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
 - 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
 - 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
 - 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

NB Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht.
Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten.
Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht.
Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.

3 Vakspecifieke regel

Voor dit examen kunnen maximaal 85 scorepunten worden behaald.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

In Holland staat een huis

1 maximumscore 3

drie van de volgende antwoorden:

- Het is een (laagbouw)woning met twee verdiepingen, dus met voldoende slaapkamers.
- De woonkamer is relatief groot.
- Er is veel licht of er zijn grote ramen in woon- en slaapkamers (doorzonwoning).
- Er is een tuin (meestal voor en achter) en/of de achtertuin is vanuit de keuken bereikbaar en/of er is ruimte om voor het huis te spelen.

per juist antwoord

1

2 maximumscore 3

drie van de volgende antwoorden:

- Het (rijtjes)huis is geïsoleerd/losgemaakt (waardoor het 'uit de lucht gevallen' lijkt).
- Het staat op een voetstuk/plateau/stalen sokkel.
- Het is een lege huls (met een verdieping) zonder binnenmuren / woonfuncties / inventaris.
- Het staat op een ongebruikelijke, onbereikbare locatie (zonder toegangsweg).

per juist antwoord

1

3 maximumscore 1

Het antwoord moet de volgende strekking hebben (een van de volgende):

- Het is grappig als een bij uitstek stabiel object blijkt te bewegen of te verschuiven: de beschouwer vraagt zich af hoe dat (technisch gezien) kan.
- Als mensen (overwegend automobilisten en busreizigers) op een ander moment nogmaals de rotonde gebruiken, is de kans groot dat het 'huis' op een andere plek staat (waardoor ze kunnen gaan twijfelen aan hun waarneming of geheugen).

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

4 maximumscore 2

Het antwoord moet de volgende strekking hebben (twee van de volgende):

- Het brengt een huis terug op de plek waar vroeger huizen stonden.
- Het huis is leeg: de oorspronkelijke bewoners van deze plek zijn verdwenen.
- Het huis is onbereikbaar, wat ook gezegd kan worden van de huizen die hier vroeger stonden en die nu weg zijn.
- Met het laten draaien van het huis maakt de kunstenaar een verbinding tussen de twee stadsdelen die (nu gescheiden zijn maar) vroeger een eenheid vormden, of: het huis wordt ‘meegetrokken’ in de verkeerscirculatie tussen het oude en het nieuwe stadsdeel.

per juist antwoord

1

5 maximumscore 3

drie van de volgende antwoorden:

- De wijk heeft een besloten karakter en/of ziet er ontoegankelijk uit en/of er is geen doorgaand verkeer mogelijk.
- De wijk is niet tegen de stad aangebouwd, maar ligt geïsoleerd in de weilanden (omringd door water, dat aan een slotgracht doet denken).
- De opzet is anders: in plaats van rijen huizen zijn hier blokken gegroepeerd om een binnenplein (waardoor de wijk een ‘campus’-achtig karakter krijgt).
- Het is een fantasierijk geheel met afwisseling en/of decoratieve elementen (torentjes met een vlag, een loggia) en/of elementen die naar het verleden (een burcht) verwijzen.
- Er is een parktuin (voor gezamenlijk gebruik).

per juist antwoord

1

6 maximumscore 3

drie van de volgende antwoorden:

- Rondbogen in het metselwerk (met daaronder stenen in een andere kleur) suggereren dat er vroeger vensters of portalen waren.
- In het metselwerk zijn stukken natuursteen aangebracht, die suggereren dat zij er vroeger zaten.
- Er steken stenen uit het metselwerk, alsof een oude muur gerestaureerd is.
- Boven zijn smalle ramen (als schietgaten) met gleuven die aan kantelen doen denken, als op middeleeuwse / oude kastelen.
- Pilaren met architraven doen denken aan klassieke architectuur/de oudheid/renaissance.

per juist antwoord

1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

7 maximumscore 2

twee van de volgende antwoorden:

- Het geeft de bewoners een identiteit of een bepaalde status: je woont niet in een standaardbuurt maar in een bijzondere omgeving (in dit geval in een 'kasteel').
- Themawijken zijn vaak nostalgisch van aard (sfeer van het verleden of van een exotisch oord) en dat vinden veel mensen prettig.
- Dit soort wijken is vaak min of meer besloten, wat een gevoel van veiligheid en/of rust kan geven (een dorp bij of binnen een stad) of meer saamhorigheid.

per juist antwoord

1

8 maximumscore 3

drie van de volgende antwoorden:

- Hij stapelt (schijnbaar) enkele verschillende typen huizen (met verschillend lijstwerk) op elkaar.
- Hij draait sommige huizen, zodat er voorgevels en zijgevels te zien zijn.
- Sommige huisjes steken uit de gevel naar buiten.
- Er zijn verschillende kleuren groen te zien (en er is één blauw huisje).

per juist antwoord

1

9 maximumscore 4

De antwoorden moeten de volgende strekking hebben:

- Zaandammers (twee van de volgende argumenten): 2
 - hebben een gebouw gekregen dat typerend is voor de streek waarin zij wonen en/of waarin zij zich herkennen en/of thuis voelen.
 - hebben een grappig/decoratief/fantasievol gebouw gekregen dat door iedereen begrepen kan worden.
 - hebben een opvallend gebouw gekregen, dat veel aandacht trekt: dat is goed voor de stad en/of dat trekt toeristen aan.
- Architectuurcritici (twee van de volgende argumenten): 2
 - hangen vaak de regels van het modernisme / Nieuwe Bouwen aan en willen dat de vormgeving (en het materiaalgebruik) van gebouwen puur functioneel is en/of strak / recht / hoekig.
 - waarderen nieuwe vormen en wijzen letterlijk kopiëren en/of ontleningen (zoals in het postmodernisme gebeurt) meestal af.
 - zien lokale architectuurstijlen al gauw als folklore en niet als belangrijke architectuur.

Opmerking

Voor elk juist argument 1 scorepunt toekennen.

Vraag	Antwoord	Scores
10	maximumscore 3	
	• Het <i>Draaiend Huis</i> lijkt een woning, maar is een kunstwerk of statement	1
	• Leliënhuyze lijkt een historisch kasteel, maar het is een complex moderne woningen en appartementen	1
	• Het Zaanse hotel lijkt te zijn opgebouwd uit echte, Zaanse huisjes, maar van binnen zijn het (geen huizen maar losse) hotelkamers	1

Vrouwen

- 11 maximumscore 3**
drie van de volgende antwoorden:
- Er is een gewone vrouw (of dienstmeid) afgebeeld, te zien aan de eenvoudige kleding: ze draagt een schort en heeft opgestroopte mouwen.
 - De vrouw verricht een alledaagse handeling: ze schenkt melk uit een kan.
 - Op de tafel ligt brood voor een eenvoudige maaltijd, of: brood is dagelijks voedsel.
 - De mand en/of het aardewerk zijn alledaagse gebruiksvoorwerpen.
 - De vrouw bevindt zich in een sobere (keuken)ruimte met kale muren.
- per juist antwoord

1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

12 maximumscore 2

De antwoorden moeten de volgende strekking hebben:

- kleur (een van de volgende): 1
 - De vrouw en de tafel met de voorwerpen vormen een helder gekleurd geheel (in primaire en secundaire kleuren) dat afsteekt tegen de achtergrond, die in zachte mengkleuren is uitgevoerd of die weinig kleur heeft.
 - Vrouw en tafel met voorwerpen zijn overwegend in gele en blauwe tinten geschilderd: de goudgele broden verbinden zich met het gele jak van de vrouw (en met de mand linksboven) en het blauw van de doek en de kan verbindt zich met haar rok en/of het groenachtig blauw van het tafelkleed met haar mouwen: dat versterkt de eenheid binnen het schilderij.
- licht (een van de volgende): 1
 - Het licht valt op de voorwerpen (broodjes, kan), armen en bovenlijf/hoofd van de vrouw, die daardoor met elkaar verbonden worden (en waardoor de blik naar de handeling van het schenken wordt getrokken).
 - Het licht is evenwichtig verdeeld: het vlak is min of meer diagonaal te scheiden in een licht en een donker deel, met de tafel en de rok van de vrouw in het donker, haar bovenlijf en gezicht in het licht, evenals de achtergrond (waardoor de vrouw het donkere deel met het lichte verbindt).

13 maximumscore 2

Het antwoord moet de volgende strekking hebben:

- De kunstkopers in de Hollandse Gouden Eeuw waren over het algemeen (rijke maar ook gewone) burgers die voor hun huizen (kleine) schilderijen kochten (op de vrije markt). Deze 'gewone mensen' gaven daarbij de voorkeur aan alledaagse onderwerpen waarmee ze zich konden identificeren, of voorstellingen die bij hun eigen werkelijkheid pasten of 'burgerlijke' voorstellingen die hun omgeving of dagelijks leven weergaven 1
- In Italië en Frankrijk werd kunst overwegend gekocht of besteld door kerkelijke en adellijke machthebbers, die de voorkeur gaven aan christelijke of klassieke verhalen (om hun macht, geleerdheid of rijkdom te tonen) 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

14 maximumscore 2

De antwoorden moeten de volgende strekking hebben (twee van de volgende):

Het schilderij suggereert een verhaal doordat

- de vrouw zojuist aangekomen lijkt te zijn in het hotel: koffers zijn nog niet uitgepakt en/of alleen jurk en schoenen zijn uitgetrokken (en haar hoed ligt op de kast).
- de vrouw alleen op het bed zit met een brief, die van alles kan betekenen.
- het avond of nacht is, waardoor de scène extra dramatisch wordt.
- de vrouw in ondergoed of badpak is gekleed, wat (in een film uit die tijd) meestal naar romantiek verwijst.

per juist antwoord

1

15 maximumscore 3

De antwoorden moeten de volgende strekking hebben:

- overeenkomst met Vermeer (een van de volgende): 1
 - Beide kunstenaars schilderen een verstilde voorstelling, met een vrouw die verzonken is in een alledaagse handeling.
 - Bij beide kunstenaars wordt de sfeer voor een groot deel bepaald door het licht.
- verschil met Vermeer (twee van de volgende): 2
 - Het licht is harder dan bij Vermeer, of: lichte en donkere partijen zijn in harde contrasten tegen elkaar gezet (bij Vermeer lopen lichte en donkere partijen ook vaak vloeiend in elkaar over).
 - Bij Hopper is sprake van kunstlicht (bij Vermeer daglicht).
 - Hopper schildert globaler, met minder details en/of met weinig stofuitdrukking.
 - De kleur is zonder veel nuance in grote, heldere vlakken aangebracht, die samen een bijna abstracte compositie vormen.
 - De compositie is bij Hopper te herleiden tot strakke verticale en horizontale banen en vlakken.

Opmerking

Voor elk juist aspect 1 scorepunt toekennen.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

16 maximumscore 3

drie van de volgende antwoorden:

- De afsnijding lijkt willekeurig: een voet is aan de onderrand afgesneden, alsof niet de moeite genomen is om de vrouw helemaal in beeld te krijgen.
- De compositie is niet gecentreerd of de bank staat te ver naar links, waardoor rechts onnodige rommel in beeld is gebleven.
- De vrouw poseert niet: ze kijkt langs de fotograaf heen en/of ze leunt op een paar slordige kussens en/of door haar gezichtsuitdrukking lijkt het of ze niet merkt dat ze gefotografeerd wordt.
- De vrouw is niet mooi uitgelicht, maar gefotografeerd met gewoon flitslicht, dat haar jurk en gezicht bijvoorbeeld wel verlicht, maar haar benen en het linkerdeel van de bank in de schaduw laat.

per juist antwoord

1

17 maximumscore 2

- inhoud: Het onderwerp is een gewone volkswrouw in haar eigen, alledaagse interieur (terwijl ze vermoedelijk televisie kijkt)
- vormgeving: Het onderwerp is onopgesmukt weergegeven en/of niet mooier gemaakt dan het is

1

1

18 maximumscore 1

De antwoorden moeten de volgende strekking hebben (een van de volgende):

- Ja, de foto wordt daardoor ontroerender omdat hij autobiografisch is/ over (het leven van) de kunstenaar zelf gaat. Je gaat nadenken over hoe hij zijn moeder ziet en waarom hij haar zo (niet zo erg mooi) af wil beelden.

of

- Nee, de vrouw is typerend voor alle vrouwen in volksbuurten. De betekenis van het werk ligt er vooral in dat het een soort monument voor de gewone mens is / de betekenis ligt erin dat dit gewoon een doorsnee type mens is dat nu tot onderwerp van een kunstwerk is verheven of in de kunstwereld wordt opgenomen.

19 maximumscore 1

Het antwoord moet de volgende strekking hebben (één van de volgende):

- De foto heeft een ‘klassiek’ thema en/of een ‘artistieke’ compositie: een diagonale, nagenoeg beeldvullende pose van een liggende vrouw: dat is een thema dat in de beeldende kunst veel voorkomt.
- De kleurige patronen van jurk en behang maken het decoratief van vormgeving / schilderachtig of interessant om naar te kijken.
- De foto laat een rauwe werkelijkheid zien of geeft blijk van een standpunt over de wereld. Dit stemt tot overpeinzing of het stellen van vragen en dat is iets wat kunst kan bewerkstelligen.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

20 maximumscore 3

drie van de volgende antwoorden:

- De vrouw wendt zich af met gebogen hoofd en handen voor het gezicht.
- De kamer is schoon en leeg, waardoor de eenzaamheid wordt versterkt.
- Attributen als een fles (sterke) drank, een glas, een asbak wijzen op troost of vergetelheid zoeken.
- De gesloten vitrage geeft aan dat de vrouw op zichzelf teruggeworpen is, zonder contact met de buitenwereld.
- De grijsachtige/bruinachtige tinten maken de foto ernstig en/of naargeestig.
- De inrichting is gedateerd en/of er hangt een klok: dat verwijst naar het verleden, de tijd van vóór het verdriet.

per juist antwoord

1

21 maximumscore 2

Het gaat om de tegenstelling tussen

- het ‘grijpen’ of registreren van de werkelijkheid zoals die zich aandient, zoals Billingham doet met zijn ‘snapshot’-achtige foto’s
- en het enceneren of manipuleren van een werkelijkheid, zoals Olaf doet, waarbij voorstelling en vormgeving (licht/belichting, kleur, compositie) helemaal van tevoren bedacht zijn

1

1

Snoep en vruchten

22 maximumscore 3

drie van de volgende antwoorden:

- De meeste voorwerpen zijn geïmporteerd uit verre landen, bijvoorbeeld de (Chinese) gemberpot of het (Chinese) schaalpje op de voorgrond of het (Perzische) oosterse tapijt of het (Venetiaanse) glas of de (tropische) zuidvruchten.
- Het (oosterse) tapijt is handgeknoopt en dat maakt het duur.
- Het materiaal van de platte schaal is duur: zilver (edelmetaal).
- Sommige voorwerpen zijn kwetsbaar en/of moeilijk te maken en daarom luxueus, bijvoorbeeld het (handbeschilderde) porseleinen schaalpje en/of het hoge wijnglas.

per juist antwoord

1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

23 maximumscore 2

Het antwoord moet de volgende strekking hebben:
 Het horloge (is een vanitassymbool. Het) verwijst naar het verstrijken van de tijd en symboliseert daarmee de vergankelijkheid van het leven. In combinatie met het pronkstilleven ontstaat een moraliserende boodschap: het vergaren van aardse goederen is uiteindelijk nutteloos: wie sterft moet alles achterlaten en/of al die rijkdom leidt niet tot de hemel.

indien een relevant deel van het antwoord is gegeven 1

24 maximumscore 3

drie van de volgende antwoorden:

- In olieverf blijft de kleurkracht van de pigmenten behouden, waardoor kleuren sterk zijn en/of waardoor zowel heel lichte als heel donkere kleuren mogelijk zijn.
- Met olieverf kunnen vloeiende (kleur- en lichtdonker)overgangen worden gemaakt (omdat olie langzaam droogt), waardoor een overtuigende plasticiteit ontstaat.
- De verf kan in transparante lagen over elkaar worden aangebracht, waardoor kleuren gaan stralen of gloeien.
- De verf kan ook dekkend worden aangebracht, waardoor bijvoorbeeld glimlichten/highlights kunnen worden geschilderd.
- In olieverf kan de kwaststreek onzichtbaar worden, waardoor de materie van de verf nauwelijks waarneembaar is.
- Door de soepelheid van olieverf kan met hele kleine penselen gewerkt worden, waardoor veel detaillering mogelijk is.

per juist antwoord 1

25 maximumscore 2

twee van de volgende antwoorden:

- clair-obscur of sterk licht-donkercontrast, met heel lichte delen (glimlichten) en delen die bijna in de donkere achtergrond verdwijnen
- asymmetrische compositie: bijna alle vormen bevinden zich rechts van de diagonaal (van linksonder naar rechtsboven)
- dynamiek door de ritmiek van ronde en spiralende vormen (citroenschil, motief op de vaas, plooien in het kleed) en/of alle voorwerpen zijn schuin of gedraaid
- overdadige enscenering of theateraal belichte enscenering van veel voorwerpen (groot en overlappend bijeengezet)

per juist antwoord 1

Opmerking

*Als een antwoord betrekking heeft op het **onderwerp** (pronkstilleven, vanitas) of op het **realisme** (stofuitdrukking) geen scorepunten toekennen.*

Vraag	Antwoord	Scores
26	maximumscore 2	
	<ul style="list-style-type: none"> • Het is een stilleven omdat het een voorstelling van voorwerpen is 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • Het is geen ('traditioneel') stilleven want (een van de volgende): <ul style="list-style-type: none"> – De voorwerpen zijn niet gearrangeerd tot een 'artistiek' geheel; het is een uitsnede uit een groter geheel. – Er is één centraal object dat het eigenlijke onderwerp vormt, of: bijna het hele vlak wordt in beslaggenomen door één object. – Het formaat van het schilderij is enorm, terwijl stillevens meestal objecten op ware grootte tonen of kleiner. 	1
	<p><i>Opmerking</i> Als een antwoord bij 'geen stilleven' betrekking heeft op het onderwerp (kauwgomballenautomaat) geen scorepunten toekennen.</p>	
27	maximumscore 2	
	<ul style="list-style-type: none"> • De pop art heeft een voorkeur voor onderwerpen uit de commerciële massacultuur of consumptiemaatschappij: hier een kauwgomballenautomaat 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • Het hyperrealisme heeft een voorkeur voor glanzende objecten, waarbij spiegelingen goed te zien zijn: hier glazen potten 	1
28	maximumscore 1	
	<p>Het antwoord moet de volgende strekking hebben: Hij schildert geen voorwerpen na en/of hij beeldhouwt niet, maar gebruikt echte objecten (objets trouvés) voor zijn kunstwerken (en hij laat het toeval de compositie bepalen).</p>	
29	maximumscore 2	
	<p>De antwoorden moeten de volgende strekking hebben:</p>	
	<ul style="list-style-type: none"> • De Amerikaanse pop art is gefascineerd door de consumptiemaatschappij, waar veel onderwerpen/voorstellingen aan worden ontleend, die vaak in grote, reclameachtige, kleurige vormgeving (zoals bij Bell) worden weergegeven 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • De Europese pop art laat ook de keerzijde van de consumptiemaatschappij zien, zoals afbraak of afval (bij Spoerri) en levert zo (directe of indirecte) kritiek op die maatschappij 	1
30	maximumscore 1	
	<p>Het antwoord moet de volgende strekking hebben: Taylor Wood laat de (schoonheid van de) vergankelijkheid van vruchten / het leven zien; Spoerri's afval is eveneens een beeld van vergankelijkheid (de restanten van een voorbije maaltijd / het verleden).</p>	

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

31 maximumscore 1

- Ja, want fruit vergaat en dat laat zij zien.
- of
- Nee, want fruit verrot niet in vier minuten, dus de kunstenaars versnelt het proces en dat is dan weer kunstmatig.

Kinderen

32 maximumscore 2

twee van de volgende antwoorden:

- Het is duidelijk een (levensgroot) kind, met jeugdige proporties of smalle schouders en in verhouding een groot hoofd en/of nog klein van lengte in vergelijking met de hond.
- Hij draagt negentiende-eeuwse (formele) kleding die typerend is voor zijn positie.
- Stofuitdrukking en/of detaillering (van haren, zijdeachtige kleding) maakt het levensecht.
- De houding van baasje en hond samen is overtuigend: de hond zit dicht tegen de jongen aan (en kijkt aanhankelijk omhoog) en duwt daarbij diens been enigszins naar voren.

per juist antwoord

1

33 maximumscore 2

twee van de volgende antwoorden:

- Beelden waren van (meestal ongekleurd) marmer of brons of hout; was is geen materiaal voor een eindproduct, of: wassen beelden zijn voorstadia voor bronzen beelden en worden dus niet als 'af' kunstwerk tentoongesteld.
- Beelden waren van één materiaal, waar geen attributen (zoals kledingstukken) aan werden toegevoegd.
- Beelden waren 'schoon'; was is plakkerig (waardoor er stof op blijft kleven).

per juist antwoord

1

34 maximumscore 2

- Een marmeren beeld ontstaat door weghalen van materiaal: er wordt marmer weggehakt en het beeld blijft over 1
- Een bronzen beeld ontstaat door het afgieten van een vorm, die eerst in was (of ander plastisch materiaal) geboetseerd is 1

Vraag	Antwoord	Scores
35	<p>maximumscore 2</p> <p>twee van de volgende antwoorden:</p> <ul style="list-style-type: none"> – De beelden (kinderen en hond) hebben een natuurlijke huidkleur, (echt) haar en doen zacht aan (in vergelijking met brons of marmer). – Er zijn echte attributen toegevoegd (kleding, speelgoed, kleed, hondenmand). – Er is geen sokkel: de kinderen zitten (op een kleedje) op de grond, zodat de beschouwer erop neerkijkt. 	
	per juist antwoord	1
36	<p>maximumscore 3</p> <p>drie van de volgende stappen:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Als het gips hard geworden is, wordt het (in delen) van de persoon afgehaald. – Het gips vormt dan een (holle) mal/mallen, waarin (vloeibare) kunststof gegoten wordt. – Als de kunststof is uitgehard, wordt deze losgemaakt uit de mal en dan is er een (kleurloos) beeld. – Uit de mallen komen losse delen die aan elkaar worden gezet (geassembleerd) tot een beeld. – Het beeld wordt (huidkleurig) beschilderd en/of aangekleed en/of van haar voorzien. 	
	per juist antwoord	1
37	<p>maximumscore 2</p> <p>De antwoorden moeten de volgende strekking hebben:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De jongen lijkt een levend reuzenkind, dat ons onderzoekend aankijkt. Hij lijkt verdwaald in deze wereld en/of hij wekt medelijden op of hij is door zijn formaat ook enigszins dreigend • Zijn reusachtige formaat wordt nog benadrukt doordat hij bijna klem zit in deze ruimte, waarin hij niet rechtop kan staan 	<p>1</p> <p>1</p>

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

38 maximumscore 2

Het antwoord moet de volgende strekking hebben:
 Osang bekleedt zijn beelden (niet met verf, kleding of haar zoals Hanson doet, maar) met **afbeeldingen** van huidskleur, kleding en haar, dus hij combineert een tweedimensionale afbeelding van de werkelijkheid (foto's van een echt mens) met een driedimensionale kopie van de werkelijkheid tot iets heel nieuws: een gefragmenteerd beeld dat zowel echt als onecht aandoet. (Je denkt niet, zoals bij Hanson, dat je een echt mens ziet: het blijft een kunstmatig/esthetisch vormgegeven figuur).

indien een relevant deel van het antwoord is gegeven 1

5 Inzenden scores

Verwerk de scores van de alfabetisch eerste tien kandidaten per school in het programma WOLF.
 Zend de gegevens uiterlijk op 4 juni naar Cito.

6 Bronvermeldingen

afbeelding 1 en 2	John Körmeling
afbeelding 3 tot en met 5	Sjoerd Soeters
afbeelding 6 tot en met 9	Wilfried van Winden
afbeelding 10	Johannes Vermeer
afbeelding 11	Edward Hopper
afbeelding 12	Richard Billingham
afbeelding 13	Erwin Olaf
afbeelding 14	Willem Kalf
afbeelding 15	Charles Bell
afbeelding 16	Daniel Spoerri
afbeelding 17	Sam Taylor Wood
afbeelding 18	Jean-Baptiste Carpeaux
afbeelding 19	Edgar Degas
afbeelding 20	Duane Hanson
afbeelding 21	Ron Mueck
afbeelding 22	Gwon Osang

Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling heeft ernaar gestreefd de auteursrechten op hier gebruikt materiaal te regelen volgens de wettelijke bepalingen. Wie desondanks meent zekere rechten te kunnen doen gelden, wordt verzocht contact op te nemen met Cito.